

ИНСТИТУТИ ЗАБОН ВА
АДАБИЁТИ БА НОМИ
АБУАБДУЛЛО РЎДАКИИ
АКАДЕМИЯИ ИЛМХОИ
ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН

Маълумоти муҳтасар

*Институти забон ва
адабиёти ба номи
Абӯабдулло Рӯдакии АИ
ҶТ муассисаи таҳқиқоти
илмиест, ки дар он
масъалаҳои забон,
адабиёт ва фолклори
тоҷик омӯхта мешавад.
Ҳамчун муассисаи
мустақил ҳанӯз дар нимаи
дуюми садаи XX
ҷордаҳуми апрели соли
1951 таъсис ёфта, аз соли
1958 номи Рӯдакиро
гирифтааст*

*Институт дар
заминаи бахши
таъриху лингвистикаи
Бунгоҳи дар
Тоҷикистон будаи
Академияи илмҳои
Иттиҳоди Шӯравӣ
таъсис шудаст, ки
моҳи марти соли 1932
ташкил ёфта буд.*

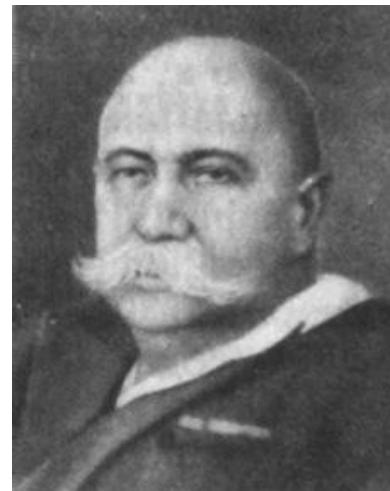
Фаъолияти воқеи ин бахши аз моҳи ноябри соли 1933 бо сарварии яке аз ховаршиносони варзидаи рус Е.Э. Бертелс оғоз гарди. Сипас моҳи ноябри соли 1940 дар заминаи бахши таъриху лингвистикаи Шуъбаи тоҷикисто-нии Институти таърих, забон ва адабиёти АИ Иттиҳоди Шӯравӣ таъсис дода шуд, ки дар бӯъди филологияи тоҷик ба омӯзии забон ва адабиёту фолклор ихтисос ёфт.

Е.Э Бертелс (1890- 1957)

Дар поягузорӣ ва вусъати таҳқиқоти гуманитарӣ дар ҷумҳурии мон ва тарбияи муҳаққиқони забоншиносу адабиётшиноси тоҷик ховарши-но-сони маъруфи рус ва дигарон саҳми бузург доранд, ба мисли

*И.И. Зарубин Е.Э. Бертелс А. Семёнов М. С. Андреев А.Н. Болдирев И. С. Брагинский
С. Расторгуева , А.З. Розенфельд, В.С. Соколова, Р.Л. Неменова, Л.В. Успенский
М.Н. Боголюбов, В.А. Лившиц, Л.П. Смирнова М. Занд, Д.И. Эделман, И.М.
Оранский, А.Л. Хромов, В.А. Капранов, Я. Калонтаров, В.П. Демидчик, Л.Н. Демидчик,
С.В. Хушенова (Благонравова), С. Нестеренко ва диг.*

Маълумот дар бораи ходимони илмии институт

Имрӯз дар Институт 5 шуъба таърихи адабиёт, адабиёти муосир, шуъбаи забон, луғат ва истилоҳот ва шуъбаи фолклор фаъолият доранд. Дар институт бештар аз 90 кормандон, ходимони илмӣ ва илмию техникий кор мекунанд. Дар байни онҳо 7 нафар доктор, 25 нафар номзади илм ҳастанд. 1 нафар академики АИ ҶТ ва 5 нафар узви пайвастаи АИ ҶТ мебошанд.

Мудири шуъбаи забон
Мирзоев С.

Мудири шуъбаи фолклор
Мажсунов А.

Мудири шуъбаи адабиёти
муосир Раҳмонов Ш.

САТТОРОВ
Мурод

Мудири шуъбаи таърихи адабиёт

МУДИРОНИ ШУЪБАҲО

Бо максади ҳифзу омӯзиши мунгозами мероси адабии шоирону нависандагони муосир, нашри илмию интиқодии осори чеҳраҳои шинохтаи адабиёт салоҳ дониста шуд, ки дар таркиби Институти забон ва адабиёт осорхонаҳои зерин таъсис дода шаванд: осорхонаи адабии С. Айнӣ (1955), осорхонаи М. Раҳимӣ (1968), осорхонаи адабии М. Аминзода дар Хуҷанд (1976), осорхонаи адабии М. Турсунзода (1978), осорхонаи А. Лоҳутӣ (1980).

Осорхонаи адабии С. Айнӣ (1955)

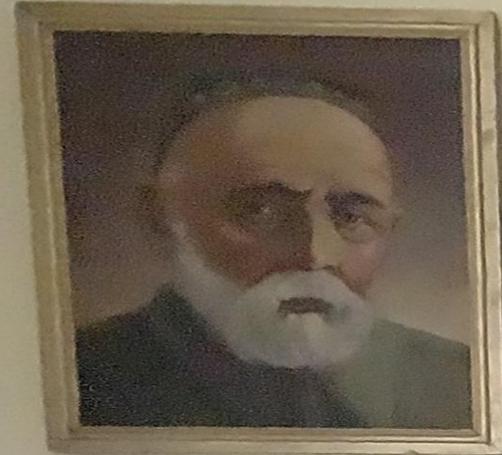

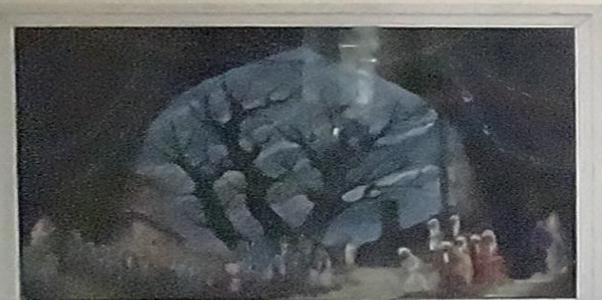

Джаннэт Франсиса Абдескади
журналист, автор публикаций о кыргызской
литературе. Книги Абдескади были переведены
на многие языки мира. Ее работы получили
многие престижные награды и премии.
На изображении изображена одна из ее
работ - книга "Сиреки маккади".

Джаннэт Франсиса Абдескади
журналист, автор публикаций о кыргызской
литературе. Книги Абдескади были переведены
на многие языки мира. Ее работы получили
многие престижные награды и премии.
На изображении изображена одна из ее
работ - книга "Сиреки маккади".

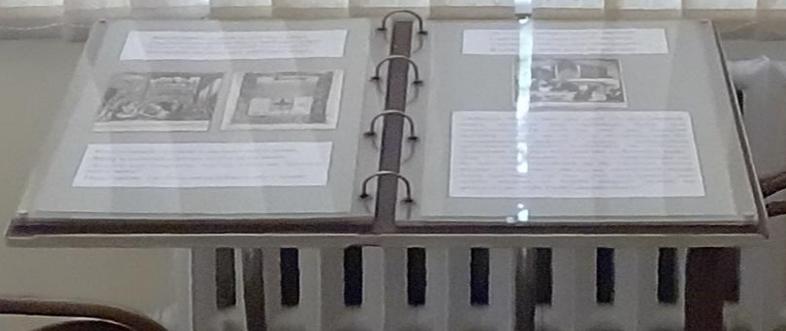
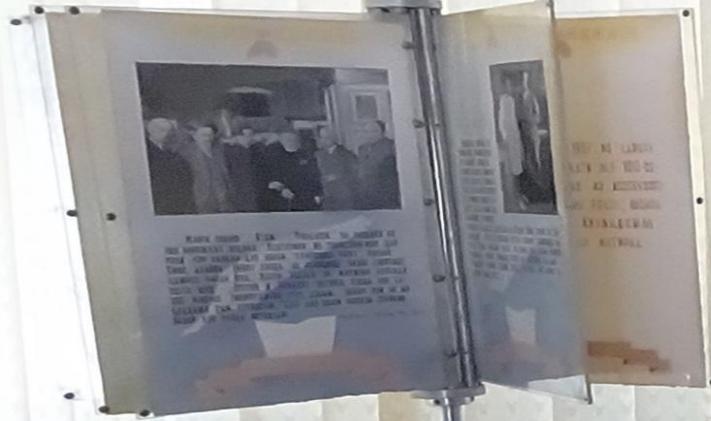

Выдающийся русский учёный с мировым именем
бывший Председатель Таджикского филиала
СССР АН СССР Евгений Никанорович
Паковский (1884-1965) выступая в день

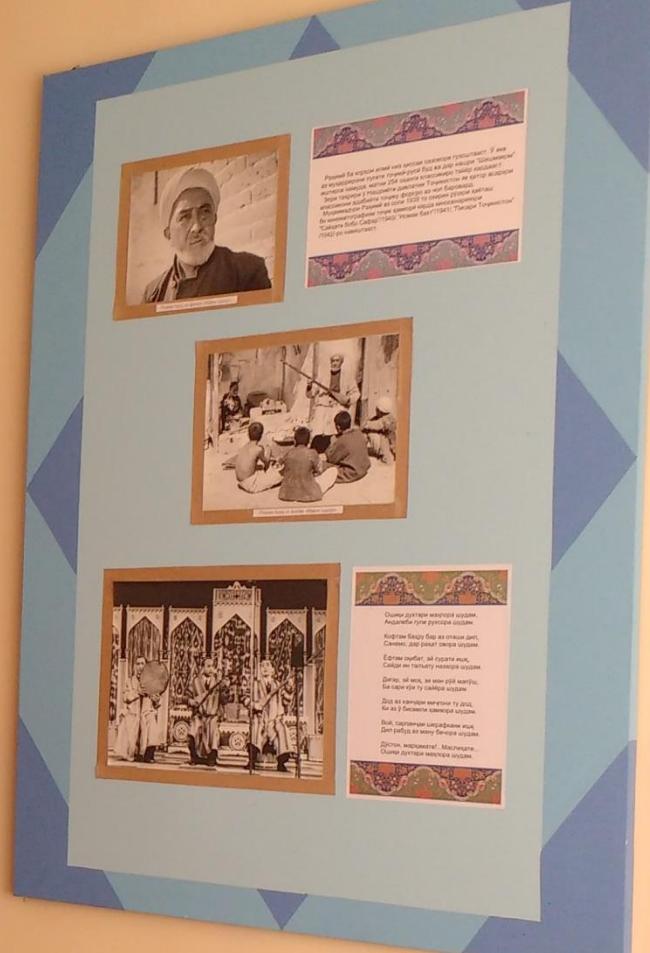
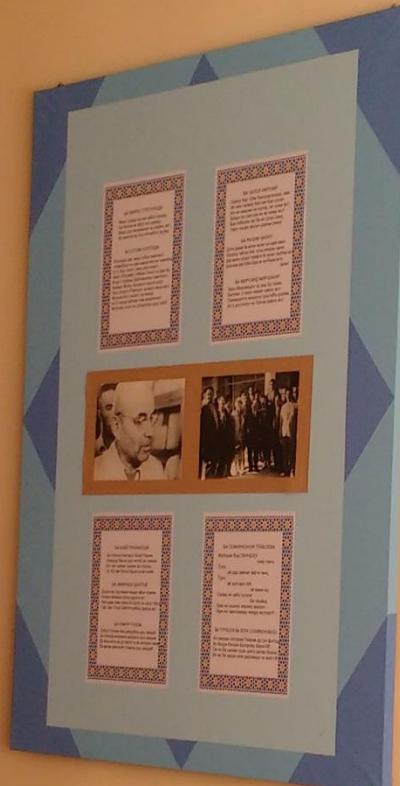
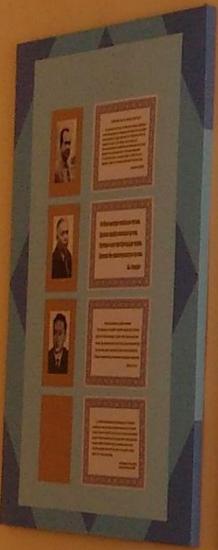

Осорхонаи М. Раҳимӣ (1968)

Сабо би күрбаш алғанда мактап тұнады
Онда да көзінен жақындағанда мактап
Балшылар мекемет анын радиостанция мактап
Балшылар мекемет анын радиостанция мактап
Балшылар мекемет анын радиостанция мактап

Күн шашы, күн шашы камасында мактап
Күн шашы, күн шашы камасында мактап
Күн шашы, күн шашы камасында мактап
Күн шашы, күн шашы камасында мактап

Халық аз мұнда чын азындар асты
Халық аз мұнда чын азындар асты
Халық аз мұнда чын азындар асты
Халық аз мұнда чын азындар асты

Сақар мактап, бокон шалшашарын,
Ту рүйн суфия хана, дилум тән,
Зи көкшүрт бүстен болыптар бол,

Тамшошар ману жаңынайшынан

Негіз, мінші гүлнірам шашманд,
Гүлі македуд аяп дірам шашманд,
Шашо пайдарды түрнек мәсінел

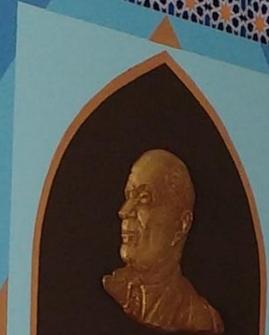
түлек орбасын шашманд

Алар пүрфіл, шарын көм дилжаст,
Зың чындықтардың күндерінде шашманд
Самариндай - негіз водим мактап

Маро шашы мұхаббат ад чыннап,
Алар фикерлеріндең күннап
Калыңым сарай чук би мән салынды
Ки уммынадордан аз мактап

ОЛИИ ИНСОН,КИ АСЛИ ОЗОДИСТ,
ОЛИИ ИНСОН,КИ ФАЗЛУ ОБОДИСТ.

Ба зери гунбади нилии пур эи куббай зар,
Суруди ман бисаро, то ба офтоб бубар,
Бирез чун гули маҳтоб дар мамолики даҳр,
Расон ба ҷамъияти некноми нағъни башар,
Ки ин ба ҳалқи ман, аз сидди ман нишони ман аст
Манам Раҳимии ту, шеърам армугони ман аст!

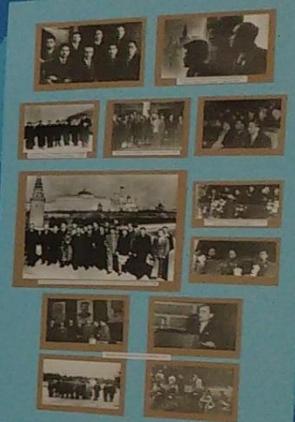

МУҲАММАДҶОН РАҲИМОВ
(03.12.1901 - 26.07.1940)

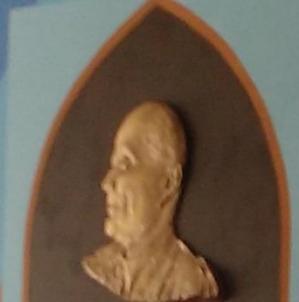
3-он рӯзи рӯзгор бино нав ниҳодааст.
Бар рӯй ман ҳам ин дари давлат қушоддас!
Эй хуш бинон нав, ки чу субҳаш карона нест,
Бар мо ҷавонхâетин навбâҳра додааст.

ЭЙ МУЛКИ ГАНЧИ БЕМАР З-ЭЧОД,ТОЧИКИСТОН,
ХОКАТ ҲАЗИНАИ ЗАР ЗИ НИХОД,ТОЧИКИСТОН!

Дар ӯзбекистон, ба тӯ ҷону макондид боло,
Ё-еи на рӯз бар урот шод даро ҷондид болонд!
Тус бар ӯзбек шону даронд шону чо монанд!
На рӯз ҷондид шону тӯз бароғи сабоз!
Будон, ҷондид ӯзбек шону тӯз бароғи сабоз!
Чорон тоҳ, ҷондид шону бароғи сабоз!
Чонон ҷондид шону тӯз бароғи сабоз!
Аз ӯзбек шону монанд чо ӯзбек шону!

ХҮКҮХДАНИ ИНСОНКАН АСЛЫ ОЗОДЛСТ,
ФУТЕХДАНИ ИНСОНКАН ФАЗДУ ОБОДЛСТ.

САНКТА-ПАТЕРИН

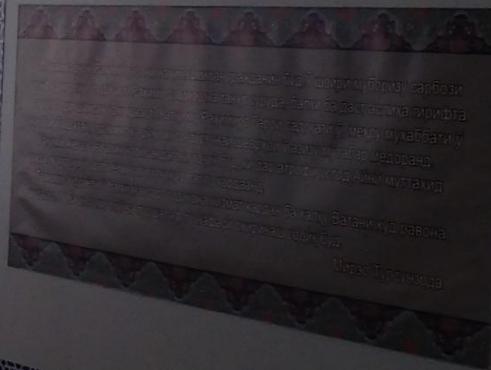
Был у меня друг Бим, как называется.
Был у нас друг и друг думает купидоном?
Был у Бима пак, но не обижен никого не пак.
Как же звали этого купидона дядюшку?

ЭЙ МУЛКИ ГАНЧИ БЕМАР З-ЭЧОД, ТОЧИК
ХОКАТ ХАЗИНАИ ЗАР ЗИ НИХОД, ТОЧИКИ

A small dining area featuring a round table covered with a white cloth. On the table sits a small red and white teapot and a matching cup. A red and white checkered chair is tucked under the table. In the background, two red fire extinguishers are mounted on the wall.

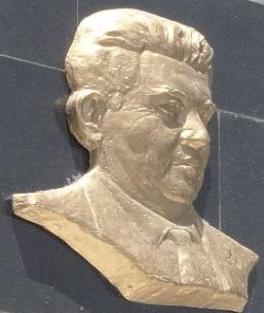
A dark brown wooden door with a prominent arched top panel. The door is set into a wall that is partially covered with a blue and white patterned tile or wallpaper.

Осорхонаи адабии М. Турсунзода

БАЙСАР БОШАН
ШҮЛГАДАСКАН ШҮЛГАЗОР
ДЕ, НИ СУРГУСОН ГАУТ
ДАР НАЛЬСОН МАН

M. Тұрасхөйдә

ТО АБАД, БИГЗОР БОШАД,
ШҮҮЛЛААФКАН ШҮҮЛАБОР,
ОН ЧАРОГЕ, КИ ФУРУЗОН ГАШТ
ДАР МАЪВОИ МАН.

М. Турсунзода

Саломати
Ибрагим Мурадов

Осорхонаи А. Лоҳумӣ (1980)

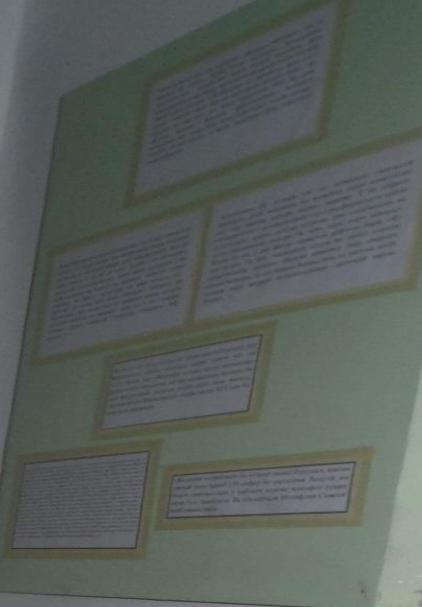

ПАДАРАМ ХАКИМ
ИХХОМЙ ДАР
ТАНГИИ УМР БЕШ
АЗ САЛХАЗОР МИС-
ВАШ ШЕҮР ПУРСА-
БИНАСАТ АЗ ГУРУСНА-
ГИ МУСАДА ВУЗУРГА-
РИН АСАРЫ ПАДАРАМ
БОГЫ ФИРАДАСЫ УСТ.

ХОНАНАЛГЫНИ
АЗИЗ МУХТАРАМ
ВА МЕХРУБОНАМ....
ДАР ХАМАЧО ШУХ-
ДАТЫНДАРЫНДА, КИ
АБУЛКОСИМИ КИР-
МОНШОХИЙ БАВАХО
АЛДУТИ РУЗИ
4 АКТАБРЫ СОЛЫ
1887 БА ДУНДЕ
ОМАДАСТА

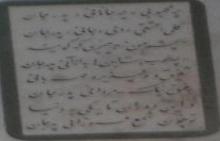

Дардан вакт ГҖЕ МАН МУСОРОВ БУДАМ ВА КАСЕ ДАСТАШИКУЛА ЕРИ АДА ВА ФАРЗИ НАЗАРАМ ПАЙДА ДАР ПЕШИМОН ИВАН ИОСИФРОВИЧ КОЛОМИЦЕВ ВА РАРИКОНИ У ХОЛОГАРАНДА ИНХО БОЛШЕВИКОН ЧИЛВА-КАРОР ГИРДАТ БУДА ДАР КИРМОНДОШ ШУНИ РУС.КИ ДАР КИРМОНДОШИЕНИИ РУС.БО АСАРДИИ ИНКИЛОСТАР ГҮРМЕВО АРКИЯ/МАРКС/УЗВИ КОМИТЕТИ МУШТАРАКИ ИНКИЛОСИИ РУСИ ВА ЭРОНДА МАМ ВАКТ ФИРКАИ КОРГАРМАИ "БЕССҮН" РО БА ВУЧА ОВАРДА РОХБАРӢ КАРДАМ"

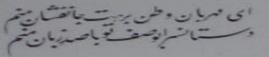
Да маддиҳи халиҷат аз گویانه
رӯی چن رخنه
پا شورخه گشیده ایشان
دسته خواهیم
دا تو ایستاده بدم
پادخون.

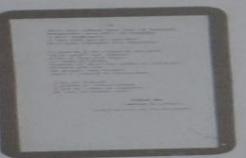
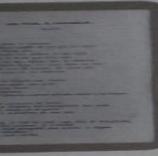
Дародар буд مسرو مکسومیه род.
جن буд он باین دار شهوت یوتود.
دیلوں ی بود چالدیں سای که تار.
وایه دار ډونیش ی بیسیئر بیتار...

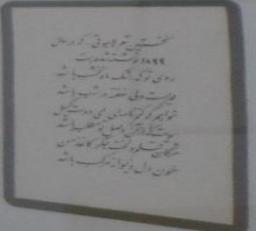
ای میران وطن پرست یاقشانه
دسته شاهزاده با صدیقان نمی

ФТОВАМ МАН
ИНКИЛОВАМ МАН
САФХА МАЙДОНАМ
А ТЕР МЕРОНАМ...

ای شاهزاده یاری
دی کل کل میخواهد
وایه دار چالدیں سای
لاره که که که که
چون چون چون چون

В. Г. Партии
ХКН

восток нация
бывш. красного командира нахичеванского отдельного
батальона, ныне член президиума шемахинского районного
исполнительного комитета бакинского округа

А. С. С. Р.

о персидском революционном отряде и его водде
тог. лахути. АLEXANDRA NIKITICHA BALAYNA.

г. МОСКВА 1930 г.
декабря 15-го дня.

Ёддоштхой командири сурхи баталёни
алохидай Нахчувон А.Н. Балаян

6а
Пода
подпись
Чр. Бадсиги Шемахин
заслуженного рабочего класса
Бародской Государственной
89. исполнительной УК
1) Город
2) Место
3) Квитанция № 66969
18 декабря 1930 г. № 42062
Г. Новруза Узбек

Это документировано
и проверено
ученик УзСоюз

Соати дастӣ – тӯхфаи рӯзномаи «Дӯсти
Эрон» ба Лоҳутӣ Техрон 1945.

Мирзоян Н. «Золотой Николаев» с.1987
Мирзоян Н. «Розалины революции», с.1987г

ЛОССУМЧ

ЧУМ ШУНИДАМ КИШВАРЕ
БА НОМИ ТОЧИКИСТОНИ
ШУРАВИЙ ХАСТ. КИ ДАР ОН Ч
ОСОРИ ФИРДАВСИ ВА
САЪДИРО ХАЛК ХАМЧУН ДА
ЗРОНИ МАН МЕХОНДА
ВА АЗИД МЕДОРАД.
АС ПАРТИЯ ХОЖИА НАМУДА
МАРО БА ОН ЧО ФИРИСТАД.

صفت خستگش اکرخوا پد شو دنالی ۷ فتح
للم و تشكیلات و عزم و کار دکارت و بس

РАФИК АХОУТИ СОЛН 1922 АВВАЛИН БОР
БА ТОЧИКИСТОН ОМАДА МУРАД НАШ-
РПЕТИ ДАВЛАТНИЙ ТОЧИКИСТОН ШАХИ
БУД КИ НИН НАШРИЕТ ДАР ХАМИН ВАКТ АЗ
ХОДИМОНИ ИЛМИ. АДАБИ ВА МАЪМУРӢ
ТАНХО БА ХАМИН АХОУТИ ВА АСЕБОИ
ТЕХНИКИ ТАНХО БА ХАМИН МАШИНАИ ДАР
ЛОЙ МОНДАГИ СОХИС БУД.

من یزیر بانی پی علم خرد را نهادم
حسن مغروش دکرای امن تگرد و ای پیار

Портрет Лахути, Юрий Климентьевич.

Амали Мирзоев М.В. с.1987

Аз замони таъсиси Институт дар солҳои гуногун ба ин муассисаи илмӣ донишмандони зерин сарварӣ кардаанд: узви пайвастаи АИ ҶТ, доктори илми филология, профессор Б.Н.Ниёзмуҳаммадов (1941-1944), профессор Ш.Хусейнзода (1944-1947), узви пайвастаи АИ ҶТ, доктори илми филология, профессор А.Мирзоев (1947-1952), узви пайвастаи АИ ҶТ М.Фозилов (1952-1958), доктори илми филология, профессор Х.Мирзозода (1958-1959), узви вобастаи АИ ҶТ Н.А.Маъсумӣ (1959-1972), узви вобастаи АИ ҶТ, профессор А.Маниёзов (1972-2000), узви вобастаи АИ ҶТ, доктори илми филология Д. Саймиддинов (2000-2005), узви вобастаи АИ ҶТ, доктори илми филология, профессор С.Назарзода (2006-2011), узви пайвастаи АИ ҶТ А.Турсунов (2011-2015). Феълан директори Институт доктори илми филология, узви вобастаи АИ ҶТ Раҳматуллозода Саҳидод мебошад.

Экскурси таърихӣ